

УДК 811.111'37'42

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.29.1.30>

## АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

### ASPECTS OF STUDYING ENGLISH LEGAL TERMINOLOGY

**Лесневська К.В.,**

*orcid.org/0000-0003-0903-4170*

*старший викладач кафедри іноземних мов*

*Національного університету «Одеська юридична академія»*

**Ковальова К.О.,**

*orcid.org/0000-0002-9734-5667*

*викладач кафедри іноземних мов*

*Національного університету «Одеська юридична академія»*

Стаття присвячена висвітленню основних аспектів дослідження англomовної юридичної термінології у сучасному мовознавстві. Перш за все, дослідження семантики термінів допомагає зрозуміти точність їхнього значення та їхні взаємозв'язки з іншими юридичними поняттями. Це важливо для уникнення неправильного використання термінів та спотворення їхнього значення. Класифікація та систематизація англomовної юридичної термінології допомагає організувати термінологію залежно від сфери застосування, правових концепцій або алфавіту. Це полегшує пошук та використання потрібних термінів. Порівняльний аспект дослідження англomовної юридичної термінології дозволяє порівняти терміни та правові концепції між різними юридичними системами та культурами. Це допомагає розширити знання про різні підходи до права та правової термінології. Перспективи дослідження англomовної юридичної термінології є досить широкими і включають наступні аспекти. Використання корпусних досліджень юридичних текстів може допомогти у зборі та аналізі великої кількості матеріалів, що дозволяє отримати більш точну картину вживання термінів та їхніх контекстів. Розвиток технологій штучного інтелекту та обробки природної мови також може покращити ефективність аналізу корпусів юридичних текстів. Постійний розвиток комп'ютерних технологій відкриває нові можливості для дослідження англomовної юридичної термінології. Використання штучного інтелекту, машинного навчання та обробки природної мови може допомогти в автоматичному аналізі та класифікації термінів, створенні ефективних інструментів для перекладу та розробці термінологічних баз даних. Вивчення впливу правової культури на англomовну юридичну термінологію може допомогти краще зрозуміти історичні, соціальні та культурні чинники, що впливають на формування та розвиток юридичних термінів. Це може бути особливо важливим для тих, хто займається міжнародними юридичними питаннями або перекладом.

**Ключові слова:** юридична термінологія, систематизація, порівняльний аспект, переклад, корпусні дослідження.

The article is devoted to highlighting the main aspects of the study of English legal terminology in modern linguistics. First of all, the study of the semantics of terms helps to understand the accuracy of their meaning and their relationships with other legal concepts. This is important to avoid misuse of terms and distortion of their meaning. Classification and systematization of English legal terminology helps to organize terminology by field of application, legal concepts, or alphabet. This makes it easier to find and use the terms you need. The comparative aspect of the study of English legal terminology allows the comparison of terms and legal concepts between different legal systems and cultures. It helps to expand knowledge about different approaches to law and legal terminology. Prospects for the study of English legal terminology are quite broad and include the following aspects. The use of corpus studies of legal texts can help in the collection and analysis of a large amount of material, which allows for a more accurate picture of the use of terms and their contexts. The development of artificial intelligence and natural language processing technologies can also improve the efficiency of the analysis of legal text corpora. The constant development of computer technologies opens up new opportunities for the study of legal terminology. The use of artificial intelligence, machine learning and natural language processing can

help in the automatic analysis and classification of terms, the creation of effective translation tools and the development of terminological databases. Studying the influence of legal culture on English legal terminology can help to understand the historical, social, and cultural factors that influence the formation and development of legal terms. This can be especially important for those involved in international legal matters or translation.

**Key words:** legal terminology, systematization, comparative aspect, translation, corpus studies.

**Постановка проблеми.** Юридична термінологія – це спеціалізований набір термінів, понять і виразів, які використовуються у правовій сфері для точного визначення і опису правових понять, норм, процесів та процедур. Юридична термінологія є важливою складовою частиною правової науки і має свої особливості, такі як точність, однозначність і стійкість значень термінів [1].

Використання юридичної термінології допомагає забезпечити чіткість і зрозумілість правових текстів, уникнути двозначності та неправильного тлумачення. Вона також відображає специфіку правової системи, включаючи її інституції, процедури та поняття [6].

Актуальність вивчення англomовної юридичної термінології визначається декількома факторами. Завдяки зростаючій міжнародній співпраці та транскордонним справам, знання англomовної юридичної термінології стає все більш важливим. Багато міжнародних договорів, угод, зокрема комерційних, укладаються англійською мовою, тому юристи повинні бути знайомі з відповідною термінологією, щоб ефективно працювати в цих областях.

У сфері міжнародного права, англійська мова є однією з основних мов комунікації між різними країнами та юридичними системами. Знання англomовної юридичної термінології сприяє ефективній комунікації та співпраці між різними юридичними системами. До того ж, знання англomовної юридичної термінології відкриває двері до багатьох можливостей на міжнародному ринку праці. Багато міжнародних компаній та організацій шукають юристів з вмінням працювати з англійськомовними клієнтами та партнерами.

Вивчення англomовної юридичної термінології допомагає юристам покращити свої професійні навички та розширити свої можливості у сфері права. Вона дозволяє зрозуміти та аналізувати зарубіжну юридичну літературу, рішення судів та законодавство. У світі, де люди різних культур та мов спілкуються та працюють разом, знання англomовної юридичної термінології сприяє ефективній комунікації та вирішенню конфліктів у міжкультурному середовищі.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Юридична лінгвістика є одним з напрямів мовознавства, який вивчає специфіку мови та комунікації в юридичній сфері. Вона досліджує

як мову самого права, так і мовлення учасників юридичних процесів, таких як адвокати, судді, правознавці та інші. Основні завдання юридичної лінгвістики включають аналіз юридичних текстів, вивчення юридичної термінології, дослідження правової комунікації та правової риторики, а також розробку та застосування методів перекладу юридичних текстів [6].

У своїх дослідженнях юридична лінгвістика використовує методи та підходи, характерні для загальної лінгвістики, а також спеціальні методики, специфічні для вивчення мови права. «Мова права є одним із найбільш своєрідних комунікативних кодів, які традиційно використовуються в інституціональному середовищі» [3, с. 12].

Термінознавство є науковим напрямом, який вивчає специфіку термінології, тобто систему термінів, їхнє значення, використання та функціонування в конкретній науковій або професійній галузі. Основні завдання термінознавства полягають у встановленні й описі структури термінологічних систем, аналізі їхньої семантики та синтаксису, вивченні специфіки вживання термінів у певній науковій або професійній галузі, а також в розробці принципів та методів термінологічної номінації [5].

Термінознавство включає в себе такі поняття, як термін, термінологічна система, термінологічна одиниця, семантика термінів, синтаксис термінології та інші. Воно використовує методи та підходи, характерні для лінгвістики, а також спеціальні методики, специфічні для вивчення термінів. Термінознавство має велике значення в науці, техніці, медицині, праві та інших галузях знання, де використовується спеціалізована термінологія. Воно допомагає забезпечити точність і однозначність комунікації у цих галузях, уникнути неправильного використання термінів та спотворення їхнього значення.

Термінознавство також використовується в лінгвістичних дослідженнях, де вивчається роль термінології у мовній системі та її вплив на синтаксис, семантику та стилістику мови. Воно допомагає розуміти, які механізми лежать в основі формування та функціонування термінології в різних наукових та професійних галузях [5].

**Постановка завдання.** Мета роботи полягає у висвітленні основних аспектів дослідження англomовної юридичної термінології та перспектив її вивчення.

**Виклад основного матеріалу.** Аналіз наукових публікацій з вказаної проблематики показав, що дослідження англomовної юридичної термінології може включати дослідження таких аспектів:

*Етимологія та походження термінів.* Дослідження походження та еволюції юридичних термінів допомагає краще розуміти їх значення та використання. Вивчення етимології може включати аналіз латинських, французьких, грецьких та інших мов, з яких походять багато юридичних термінів.

Етимологія юридичних термінів в англійській мові може бути пов'язана з різними джерелами, такими як латинська, французька, грецька та англо-саксонська мови. Багато юридичних термінів в англійській мові походять з латинської мови, оскільки латинська була мовою науки та права протягом багатьох століть [2].

Наприклад, термін "contract" (договір) походить від латинського слова "contractus", що означає "зведений разом" або "угода". Термін "tort" (правопорушення) походить від латинського слова "tortus", що означає «перекручений» або «скривджений». Термін "defendant" (відповідач) походить від латинського слова "defendere", що означає «захищати» [7].

Інші юридичні терміни в англійській мові можуть мати французьке походження. Наприклад, термін "jury" (журі) походить від французького слова "jurer", що означає "присяжні". Термін "plaintiff" (позивач) походить від французького слова "plaintif", що означає «скаржник» або «позивач» [7].

Також є юридичні терміни в англійській мові, які походять з грецької мови. Наприклад, термін "democracy" (демократія) походить від грецького слова "dēmokratia" [7].

*Семантика та значення термінів.* Дослідження семантики та значення юридичних термінів допомагає зрозуміти їх точне визначення та використання. Це може включати аналіз відповідних законодавчих актів, судової практики та інших джерел, що стосуються конкретних термінів. Дослідження семантики англomовних юридичних термінів включає вивчення їх значень та використання в правовому контексті. Це допомагає зрозуміти точність та обсяг термінів, а також їхніх взаємозв'язків з іншими юридичними поняттями [4].

Дослідження семантики може включати аналіз відповідних законодавчих актів, судової практики, юридичних джерел та літератури з метою з'ясування точного значення термінів. Воно також може включати порівняння термінів з іншими

юридичними системами для з'ясування їхнього еквіваленту та відмінностей [3].

*Класифікація та систематизація термінології.* Дослідження англomовної юридичної термінології може включати класифікацію та систематизацію термінів залежно від їх сфери застосування, правової галузі або інших критеріїв. Це допомагає організувати термінологію для зручного використання та пошуку потрібних термінів [6].

Класифікація та систематизація англomовної юридичної термінології включає групування термінів за різними критеріями та організацію їх у систему. Це допомагає зрозуміти структуру та організацію юридичної термінології, а також полегшує пошук та використання потрібних термінів. Основні підходи до класифікації та систематизації англomовної юридичної термінології можуть включати: класифікація за сферою застосування (терміни можуть бути розподілені за галузями права, такими як кримінальне право, цивільне право, адміністративне право тощо. Це допомагає організувати термінологію залежно від конкретної сфери права); класифікація за правовими концепціями (терміни можуть бути груповані за загальними правовими концепціями, наприклад, презумпція невинуватості, принцип рівності перед законом, договірні відносини тощо. Це допомагає зрозуміти взаємозв'язки термінів та їхнє застосування в рамках різних правових концепцій); класифікація за алфавітом (терміни можуть бути організовані за алфавітом для зручного пошуку та використання. Це дозволяє швидко знайти потрібні терміни за їхніми початковими літерами); класифікація за родовими та видовими поняттями (терміни можуть бути груповані за їхнім родовим та видовим поняттям. Наприклад, термін «контракт» може бути родовим поняттям, під яким підпадають видові терміни, такі як «купівельний контракт» або «орендний контракт». Це допомагає логічно організувати термінологію та зрозуміти її структуру); класифікація за юридичними системами (терміни можуть бути порівнюватися та групуватися відповідно до різних юридичних систем, таких як англосаксонська, континентальна або китайська системи права, що допомагає зрозуміти відмінності та спільні риси між різними юридичними системами).

*Порівняння з іншими юридичними системами.* Дослідження англomовної юридичної термінології може включати порівняння з термінологією інших юридичних систем, таких як континентальна юридична система чи китайська юридична система. Це допомагає зрозуміти відмінності та

спільні риси між різними юридичними системами. Порівняльний аспект дослідження англійської юридичної термінології передбачає порівняння термінів та юридичних понять між різними юридичними системами та культурами. Цей підхід дозволяє виявити схожості та відмінності в термінології та правових концепціях різних країн [6].

Порівняння англійської юридичної термінології з термінологією інших юридичних систем може мати кілька корисних наслідків:

Розуміння та інтерпретація: порівняння дозволяє зрозуміти, які терміни використовуються в різних системах та як їх розуміють та інтерпретують. Це допомагає уникнути неправильного використання термінів та спотворення їхнього значення. Спільні риси та відмінності: порівняння дозволяє виявити спільні риси та відмінності між різними системами та культурами. Це допомагає розширити знання про різні підходи до права та правової термінології. Проблеми перекладу: порівняння дозволяє виявити труднощі та виклики, що виникають при перекладі юридичних термінів між різними мовами та системами. Це допомагає зрозуміти важливість точного та адекватного перекладу при роботі з юридичною термінологією [2]. Порівняння дозволяє виявити взаємодію та вплив різних юридичних систем та культур на формування юридичної термінології. Це допомагає зрозуміти, як правові поняття та терміни розвиваються та змінюються під впливом інших систем та культур.

Порівняльний аспект дослідження англійської юридичної термінології допомагає збагатити знання про різні правові системи та сприяє кращому розумінню та застосуванню юридичних термінів в міжнародному контексті.

*Використання комп'ютерних технологій.* Дослідження англійської юридичної термінології може включати використання комп'ютерних технологій для аналізу великих обсягів тексту, створення термінологічних баз даних та інші цифрові інструменти. Це допомагає зробити дослідження більш швидким, ефективним та точним [3].

Використання комп'ютерних технологій у дослідженні англійської юридичної термінології має значний потенціал та переваги. Основні способи використання комп'ютерних технологій у дослідженні юридичної термінології включають корпусне дослідження (орпуси юридичних текстів, які зібрані та збережені в електронному вигляді, можуть бути використані для аналізу та вивчення вживання юридичних термінів.

Комп'ютерні програми, такі як конкордансери, дозволяють швидко знайти вживання певного терміну в тексті та аналізувати його контекст); машинний переклад (комп'ютерні технології, такі як машинний переклад, можуть бути використані для перекладу юридичних текстів з однієї мови на іншу. Це допомагає дослідникам отримати доступ до юридичної термінології різних юридичних систем та порівняти її); комп'ютерна лінгвістика: (комп'ютерна лінгвістика використовується для аналізу та моделювання юридичної термінології, що дозволяє дослідникам аналізувати семантику та синтаксис термінів, виявляти їхні взаємозв'язки та структуру); комп'ютерні бази даних з юридичною термінологією можуть бути створені та використані для збереження та організації термінологічної інформації, що тим самим полегшує доступ до термінів для їхнього подальшого аналізу.

**Висновки.** Дослідження англійської юридичної термінології має кілька важливих аспектів. Перш за все, дослідження семантики термінів допомагає зрозуміти точність їхнього значення та їхні взаємозв'язки з іншими юридичними поняттями. Це важливо для уникнення неправильного використання термінів та спотворення їхнього значення. Класифікація та систематизація англійської юридичної термінології допомагає організувати термінологію залежно від сфери застосування, правових концепцій або алфавіту. Це полегшує пошук та використання потрібних термінів. Порівняльний аспект дослідження англійської юридичної термінології дозволяє порівняти терміни та правові концепції між різними юридичними системами та культурами. Це допомагає розширити знання про різні підходи до права та правової термінології.

Перспективи дослідження англійської юридичної термінології є досить широкими і включають наступні аспекти. Використання корпусних досліджень юридичних текстів може допомогти у зборі та аналізі великої кількості матеріалів, що дозволяє отримати більш точну картину вживання термінів та їхніх контекстів. Розвиток технологій штучного інтелекту та обробки природної мови також може покращити ефективність аналізу корпусів юридичних текстів. Постійний розвиток комп'ютерних технологій відкриває нові можливості для дослідження англійської юридичної термінології. Використання штучного інтелекту, машинного навчання та обробки природної мови може допомогти в автоматичному аналізі та класифікації термінів, створенні ефективних інструментів для перекладу та розробці

термінологічних баз даних. Вивчення впливу правової культури на англomовну юридичну термінологію може допомогти краще зрозуміти історичні, соціальні та культурні чинники, що впли-

вають на формування та розвиток юридичних термінів. Це може бути особливо важливим для тих, хто займається міжнародними юридичними питаннями або перекладом.

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гумовська І. М. Англійська юридична термінологія в юридичних текстах: генезис, дериваційні та семантично-функціональні аспекти: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2000. 19 с.
2. Дорда С.В. Англomовні запозичення в українській юридичній термінології. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2012. № 22. С. 199–202.
3. Любченко М. І. Юридична термінологія: поняття, особливості, види: монографія. Харків: ТОВ «ВИДАВНИЦТВО ПРАВА ЛЮДИНИ», 2015. 280 с.
4. Ляшук А. М. Семантична структура юридичних термінів української та англійської мов: Автореф. дис. канд. ... філол. наук: 10.02.17 / Київський нац. лінгвістичний ун-т. К., 2007. 22 с.
5. Скороходько Е. Ф. Сучасна англійська термінологія: Навч. пос. К.: УІЛМ, 2002. 76 с.
6. Яцишин Н.П. Юридична термінологія як спеціалізована система правових понять. *Термінологічний вісник*. 2013. Вип. 2(2). С. 99–103.
7. Online Etymology Dictionary. URL: <http://www.etymonline.com> (дата звернення: 20.07.2023).